

Danielpa Qillqan — Soqta Chunka Suqtayuw Numero

Qhichasqa Apocalipsis 17-pa pakasqa misteriota: Hatun Putaq warmipa hinallataq Bestiapa qhipa willakusqan profecía nisqanta.

Jeff Pippenger
2024-01-20

Bibliapa profecíankunapi qhipa kamachiq llaqa suyukunapa rikuchikuyninqa tarikun Apocalipsis qanchis chunka qanchisniyuq kapitulumpi. Chay kapitulumpi, kinsa kaq versículopi, Juanta pusanku “ch’in p’ampaman”, hina kaq ángel Juanman rikuchinanpaq profecíapi kaq “hatun qharichakuq warmi”pa taripaynin, paymi tiyan “achka unukunapa” hawanpi, hinaspa “kay pachapa reykunawan” “huachuyta” ruwarqan.

Hinaspa hamuq qanchis angelkunamanta huknin, qanchis copankunata apaq, ñoqawan rimarqan, nispa: Kayman hamuy; achka unukuna patapi tiyaq hatun warmi waynanakujpa taripayninta qawachisqayki: paywanmi kay pachapa reykuna waynanakurqanku, kay pachapi tiyaqkunapas paypa waynanakuyninpa vinonwan machasqa karqanku. Chaymi espíritu purichiwashpa chunyaqman apawarqan; chaypim huk warmita qawarqani puka pantiq uywa patapi tiyashaqta, Diosta k’amiy sutikunawan hunt’asqa, qanchis umayuq, chunka waqrayuq. Apocalipsis 17:1–3.

Juanpa kikin siminman hina, “ch’in pampa”qa sut’inchay papaq kamachikuyninpa waranqa iskay pachak soqtachunka watakunata, watapi 538manta qallarista, tukuypaq pacha chayamuptin 1798 watakama.

Hinan warmiqa ayqekurqan ch’in pampa-man, chaypiqa Diospa wakichisqan kasqanman, chaypi wiñachinankupaq waranqa iskay pachak soqta chunka p’unchaykama. ... Hinaqtinmi warmiman qorqanku hatun ankaq iskay ripran, ch’in pampa-man, kikinpa kasqanman phawananpaq, maypichus uywasqa kachkan huk tiempo, tiempos, kuskan tiempo ima, machaqwaypa ñawpaqenmantapacha. Apocalipsis 12:6, 14.

Espiritupi, Juanqa papal kamachiy chungay iskay pachak suqta chunka watakunaman apasqa karqa. Chay watakunaqa Jezabelpa, Ahabpa hinaspa Elíasqa historiankupi kinsa wata chawpiyuq ch’akiywan ñawpaqchasqa karqan. Chay watakunaqa 1798 watapi papado wañuy ch’akichiq k’irita chaskinan kama hinalla rina karqan; chayqa “kamachisqa” karqan ñawpaq indignación tukukuyninpi pasanpaq, mayqinchus iskay ch’usaqchaq atiykunawan—paganismo hinaspa papalismo—santuario hinaspa hueste contra apamusqa guerrar tukukuynin karqan. Kay llaqa chiqaqkunataqa qhipa qillqasqakunapi rikuchisqaña kashan.

“Hatun qhachayqa”, Isaiaspa Tiro llaqtapa qhachanmi, payqa qanchis chunka simbólicoq watakunakamapi qonqanan karqa, chaykunapaq “huk reypa p’unchayninkuna” karqan. Estados Unidospa historianninpa, chay simbólicoq qanchis chunka watakunapa historianninmi, mayqinchus unanchasqa karqa Babiloniapa kamachikuyninpi prisionpi kasqankupi qanchis chunka

watakunawan, Bibliapa profeciankunapi ñawpaq reino kasqanwan. Chay historiapiqa Tiro llaqtapa hatun qhachanqa qonqasqa kanan karqa. Chay historiapa tukukuyninpiqa yuyarikuqtaq kanan karqa, hinaspataq huk kutiwan lloqsispa takinkunata takinampaq, chaynataq kay pachapa reykunawan qhachachakuyta ruraykuspa. Juantaqa espiritualmente apasqa karqa papal kamachikuypa historianniman, papal atiyinpa juicio-ninta rikuspa. Sacerdotepa ususin qhachachakuq kaptinqa, chaypa juicionninpa ninaqwan rupachisqa kananmi karqa.

Mayqin sacerdotepa ususinpas, waqanman hina purispa kikinta qhellichikurqa chayqa, taytanpas qhellichin; ninawan rupachisqa kanqa. Levítico 21:9.

Jatun qhispi qhari warmi juzgasqa rikch'ayninpi, mayqenchus Juanman qusqan karqa qanchis qhepa muchuymanta hukninta t'aksaq angelmanta, chaypi rikuchisqa karqa ninaqwan ruphasqa kasqanta.

Chay chunka waqrakunata riqsirqanki animal hina kaq patapi, chaykunaqa qhelli warmita cheqnikunqaku, paytaqa ch'usaqta, q'ala llatantaq ruwanqu, aychantapas mikhunqaku, ninawanpas rupachinqaku. Apocalipsis 17:16.

Yaku hatun q'achach warmi tiyashanankunaqa kay pachapi runakunami; paykunataqa paypa kamachikuynin urayman apamunqa, Estados Unidos llaqa pachata llullachispan uywakunata yupaychanankupaq, chay uywaqa, hatun q'achach warmipas kashan. Chaymanta Estados Unidos tukupun chunka reykunamanta ñawpaq kaq reyman, Apocalipsis chunka qanchis ñiqin qhelqapi willakuyti rikuchisqa hina; kay rikuchikuy pin Estados Unidos sut'inchay q'achach warmiwan wañuysapa huchallikuyta ruraq ñawpaq reyta, ichaqa chay ruwaytaqa qhepaman llaqa reykunawanpas hunt'anqa.

Achkaq reyqa, achka reykunamanta ñawpaq kaq, Acabwanmi rikuchisqa, payqa hatun qarqachakusqawan casarasqa karqan, chaymi Jezabel nisqawan rikuchisqa kachkan Tiatira iglesiapi. Jezabelpa taripasqanqa (hatun qarqachakuspataq), chunka reykunawanmi hunt'achisqa kanqa, paykunaqa Estados Unidospa atiyinwanmi iglesiawan estadowan huñunakuyma qatiykusqa kanqaku. Chay reykunaqa acuerdota ruwanqaku papadoqa kay pachata kamachinampaq (yakukunapi tiyaykuspa), chay qarqachakusqapaq cheqnikuyta hap'isqankumanta mana qhawarispa.

Chunka qhawarqanki chay chunka waqraqa chunka reymi, mana chaskisqankuchu kunankama ima qhapaq suyutapas; ichaqa uywawan kуска huk pisi rato hina reykuna hina atiyta chaskinqaku. Kaykunaqa huk yuyayllayummi, hinaspa atinku kallpankuta, atiyinikutapas uywaman qunanku. Paykunaqa Corderowan maqanakunqaku, ichaqa Corderoqa paykunata atipaykunqa; payqa señorkunapa Señor, reykunapa Rey kasqanrayku; paywan kуска kaqkunaqa qayasqa, akllasqa, hinaspa cheqap sonqoyummi kanku. Hinaspa niwan: Chay unu qhawarqanki, maypichus warmi qhapaq qhariwan tiyashan, llaqtakuna, achka runakuna, nacionkuna, simikunami kanku. Chay chunka waqra qhawarqanki uywapi kaqkunaqa chay warmita cheqnikunqaku, hinaspa waqcha, q'ala, q'alallata saqinqaku, aysantapas mikhunqaku, ninawan rupachinqaku. Diosmi sonqonkuman churqan munayninta hunt'anankupaq, huk sonqolla kananankupaq, hinaspa qhapaq suyunko uywaman qunankupaq, Diospa

rimayninkuna hunt'akaman. Chay warmi qhawarqankitaqmi chay hatun llaqtam, kay pachapi reykunapa patapi kamachiq. Apocalipsis 17:12-18.

“Chunka reykuna” (Naciones Unidas), cheqaqtapunin papapan contranpi cheqninku, ichaqa imaymana kaqkuna rayku huk pisi unay kawsasqa qhapaq kayninkuta papal atiyinman entregayta obligasqa kanku, aswan yapamanta mirachkaq llaquykunamanta kay pachata salvanankupaq mana allin suyayllapi. Paypa llullakuyninta reparanku chayqa, Leviticopi kamachisqa kasqanta hunt'anapaq ninawan rupachiq instrumento tukunku.

Chunka “chunka reykunaqa” Diospa qhepa p'unchay llaqtanta qatiykachaspanku, “Corderowan maqanakunku”.

¿Imaraykunataq mana Dios-ta reqsiqkuna phiñakunku, runakunaq ayllunataq yanqa yuyayta yuyarinku? Kay pachapi reykuna hatarinku, kamachiqkunapas huñunakuspa tantiyanku Señorpa contranpi, hinaspa paypa akllasqanpa contranpi, nispá: “Watayninkuta p'akirisun, wask'ankutapas noqanchikmanta wikch'usun”, nispá. Hanaq pachapi tiyakuqmi asinqa; Señorqa paykunata asipayaspa qhawanqa. Chaymantataq phiñasqasiminwan rimarinqa, sinchi rabiaynimpitaq paykunata mancharichinqa. Salmos 2:1-5.

Kay pachapi reykuna papapaq hunt'achisqan qatiykachayqa, chayllataqmi Cristopaq ruwakurqa chakatasqapi.

Qam serviqniki Davidpa siminwan nirqanki: “Imaraykutaq mana Israel runakuna phiñakurqanku, hinaspa llaqtakuna yanqa yuyaykunata yuyarqanku? Kay pachapa reykuna hatarirqanku, kamachiqkunapas huñunakuspa sayarirqanku Señorpa contranpi, hinaspa Cristonpa contranpi.” Chiqaqtapunin qanpa ch'uya Wawayki Jesuspa contranpi, payta qam hawiranki, Herodespas, Poncio Pilatopas, mana Israel runakunawan, Israel llaqtapa runankunawan ima, huñunakusqaku, ima ruranankupaqchus makiykiwan, hinaspa yuyayniykiwan ñawpaqmantapacha churasqa karqan chayta ruranankupaq. Hechos 4:25-28.

“Kay pachapi reykuna” Kristu contra chakatasqa kasqanpi hatarirqanku chayqa Apocalipsis chunka qanchispi nisqa “chunka reykunata” rikuchin, paykunaqa Llamawan wakmanta maqanakunku runankunata qatiykacharqankuwan. Chakata patapi, chay reykunaqa “mana allin runakuna tantanakuy” karqanku, paykunataqmi Kristuta “muyurirqanku”, hinallataqmi tukuyipi punchawkunaq qhipa p'unchayninpi llaqtan runakunawanpas chayta ruwanku.

Allqukunaqa muyuriruwashqaku; mana allin runakuna tantakuyqa muyuyninpi wichqariruwashqaku; makiykunata, chakiykunatapas t'uqsiruwashqaku. Llapan tulluykunatam yupayta atini; paykunaqa qhawarispam rikch'akuwanku ñoqaman. Pachaykunatam paykunapura rakipanakunku, p'achaypa hawanmantataq suerteta churanku. Salmos 22:16-18.

Chunka hatun waqllaqa juzgachkan chunka reykunaqa ninawan kañachinqaku, payqa waqllam, sacerdotepa ususin kasqanta rimakusqanrayku. Chay reykunaqa hinallataq “allqukuna” nisqawan rikuchisqaqa kanku, chay chunka reykunaqa mana sapallanchu hatun waqllaqa ninawan kañachinqaku, aswanpas “aychantapas mikhunqaku.” Jezabelpa wañuyninqa hunt'akuykurqan murallamanta wikch'usqa kasqanwan, allpapi ch'aqchusqa tukusqanqhipataq allqukuna hamuspa

aychanta mikhurqanku.

Hinallata Jehu a Jezreel, Jezebelqa yacharqanña; hinaspan uyanta llipichirqa, umanta allinchakurqa, ventanamantataq qhawarimurqa. Jehu punkuman haykuriptinta, payqa nirqa: “¿Zimrillachu allin kawsayta tarirqa, kamachiqninta wañuchi?” Hinaspan Jehuqa uyanta ventanaman oqaripa nirqa: “¿Pitaq ñuqapa ladoypi kachkan? ¿Pitaq?” Hinaqtinmi iskay utaq kimsa eunucokuna payman qhawarimurqa. Hinaspan nirqa: “Urayman wischuychik.” Chaymi urayman wischumurqa; yawarninmantataq wakinmi pirqaman, caballokunamanpas ch’iqchikurqa; paytaq saru-sarurqa. Haykuspanñataq mikurqa, upyarqanpas, hinaspan nirqa: “Riychik, kunan qhawamuychik kay maldicionasqa warmita, pampaychik; reypa ususinmi.” Chaymi rirqanku pampaq; ichaqa mana ima aswanpas tariykurqankuchu, umap tulluyninllata, chakinllata, makinkunap raphranllatapas. Chayraykun kutimuspanku willarqanku. Paytaq nirqa: “Kayqa Señorpa siminmi, sirviqnin Elías tisbita runa vasitawan nisqa: ‘Jezreelpa chakranpi allqokunaqa Jezabelpa aychanta mikhunqaku. Jezabelpa ayanpas Jezreelpa chakranpi pampap hawanpi wanu hina kanqa; chhaynapa mana pipas ninqachu: “Kayqa Jezabelmi,” nispá.” 2 Reyes 9:30–37.

Chunka kinsa chunka reykunaqa, mayqenkunachus Naciones Unidas kan, paykunapa qhapaq rey nirqanqa Estados Unidosmi, papaduta taripayman apamunqaku nina wan ruphachispa hinaspa aychanta mikhuspa. Chay taripaymi angelqa Juanman rikuchinampaq hamurqa, chayta ruwanampaqtaq Juanta purun historiaman apawarqa; ichaqa mana purun historiapa mayqin kaqmanchu, aswanqa pacha muyup tukukuyninmanmi. Rikurinmi Juanqa churakusqa kasqanta chunka iskay pachak soqta chunka watakunapa tukukuyninpi, warmita rikuspantaqña ña machasqa karqa qatiykachasqakuna yawarninwan, hinaspataqña waqllikuy warmikunapa maman nisqa reqsichisqa karqa.

Chaymi espiritupi pusawarqa ch’in pampaman; chaypitaq rikurqani huk warmita puka q’omer llimp’i animalpa hawanpi tiyasqanta, Diospa contranpi rimaykunawan hunt’asqa, qanchis umayuq, chunka waqrayuq. Chay warmitaq puka q’omer llimp’iwan, puka llimp’iwan p’achallisqa karqa, quriwan, ancha chanin rumikunawan, perlaswan sumaqchasqa, makimpig quri vaso hap’isqa, chaypi hunt’a kasharqa millay abominacionkunawan, hinaspa waynakuyinpa qhellchakuyninwan. Urqunpiq sut’in qelqasqa karqa: PAKASQA YACHAY, HATUN BABILONIA, WAYNAKUQ WARMIKUNAP MAMAN, KAY PACHAPI ABOMINACIONKUNAPAS MAMAN. Hinaspataq rikurqani chay warmita santoskunap yawarninwan machasqa kashaqta, Jesuspa testigo wañuqkunap yawarninwanpas; payta rikuspataq ancha admirakuspa muspharqani. Apocalipsis 17:3–6.

Tiro llaqtaq qharmin warmi, Apocalipsis chunka qanchispi rikuchisqa “hatun qharmin warmi” hina kasqapas, qonqayman churaska kanan karqa, chay pacha kutimuspa yapamanta takinkunata takiqqa, kay pachapa reykunawan huchallikuq fornicaciónta rurasqa kama.

Ima allin reqsisqa simi qillqa, 1950 watamanta ñawpaqta rurasqa, rikuchinmi Apocalipsis chunka qanchisniyuqpi puka p’achallikusqa warmiqa Romano Católico iglesiata unanchasqanta; ichaqa kunan p’unchawkunapi kay pachapi runakuna yuyanku Católico iglesiaqa cristiana iglesiam kasqanta. Kay pachapa qonqapunñam paypa cheqaq kayninta.

Juanqa payta rikusqan p'unchawpi, Tutayaq Pacha-kunapi qatiykachayqa tukukapusaqñam karqan, payqa ña machasqa karqan ch'uyanchasqa runakunaq yawarninwan. Kawsaypi rikuyqa espiritupaqta sut'inchan, hinaspa huk runaqa machayman chayan upyasqanmanta qhipaman, manam ñawpaqtaqa.

Protestantekunaqa, pisi watakuna ñawpaqman 1798 watamanta ñawpaqta Catholicismomanta t'aqasqakunaqa, 1798 watakamaña kutiy puriyininkuta qallarisqakuña Catolica comuniónman, payqa “Ramerakunaq MAMAN” nisqawan reqsisqa kasqanrayku. Juan payta rikuspataq admirakuspaqa, iglesiakuna ñawpaqta paypa huñunakuyninmanta t'aqasqakunaqa ña kutimusqakuña karqan. Chayrayku Juanqa 1798 wataman apasqa karqan, maypichus hatun rameraqa ñaña millones cristianokunata wañuchisqa karqan, hinaspataq ñaña ñawpaq protestante iglesiakunata pantachispa chaskichisqa karqan mana yupaychasqa nisqanta: paymi iglesiakunaq uman kasqanta, hina Justiniano 533 watapi payta reqsichisqan hina.

1798 watamanta proféticmanta qhawarispa, angelqa chaymanta Juanman rikuchirqan Bibliapi profecía nisqapi qhapaq suyukunapa qhipa qhawariyninta.

Hinaspa angilqa niwarqan: “¿Imaraykun admirakurqanki? Ñoqam willasqayki warmip pakasqa kaqta, hinaspa apaqnin uywaqa imamanta kasqanta, chay qanchis umayoq, chunka waqraayoq kaqta. Qan rikusqayki uywaqa karqanmi, kunanqa manañam kanchu; ukhu mana tukukuq t'uqumantataq llusqsimunqa, hinaspa chinkayman rinqa. Kay pachapi tiyaqkunataq admirakunqaku, pichqakuna sutinkuna mana qillqasqa kashaqtin kawsay p'anqapi kay pachaq kallariyninmanta pacha, uywata rikuspa, chay karqanta, mana kaqta, ichaqa kashaqta. Kaypim yuyay kan, yachayniyoq kaqpa. Chay qanchis umakunaqa qanchis urqkunam, maypin warmi tiyashan. Hinaspapas qanchis reykunam kanku: pichqaqa urmasqañam, hukñataq kashanmi, hukñataq manaraq hamunraqchu; hamuspanqa pisilla tiempo qhiparinan tiyan. Hinaspa uywaqa, chay karqan, mana kaq, pay kikinmi pusaqñiqin, qanchispa ukhunmantataq, hinaspa chinkayman rin. Qan rikusqayki chunka waqrakunaqa chunka reykunam, paykunataq manaraq rey kayta chaskirqankuchu; ichaqa uywawan kуска huk horallapaqmi atiyiniyoq kayta chaskinqaku, hina rey hina.” Apocalipsis 17:7–12.

Uywaqa huk llaqtam Bibliapi profecíanpi, sasachakuylla reqsichisqa Danielpa qanchis kaq, pusaq kaq capitulokunapi; angel Juanman rikuchisqan pakasqa yachaytaqmi uywaq, hinaspa uywaq patanpi tiyakuq warmiq pakasqa yachaynin. Uywaq patanpi kaq warmiqa hatun qhachwa warmim, paymi kay pachaq reykunawan qharichakuy huchata ruwan. Payqa Jezabelmi, qosanri Acabmi.

Chayraykuqa qhariqa taytanmanta mamantaqta saqespaq warminman hap'ipakusunqa; paykunaga huk aycha kanqaku. Génesis 2:24.

Qhariqa qharim, warmiqa warmim; ichaqa iskayninku huñusqaqa huk aycha kanku. Uywaq pakasqa yachayninqa kaymi: iglesiatawan estadotawan huñusqa kasqan, warmiwan (iglesia) uywawan (reykuna) huñusqa kasqan, huk qhapaq suyulla kasqanku, iskay rakiyuq. Estado kamachiywan iglesia kamachiy huñusqa, warmi chay t'inkisqapi kamachiq kasqanwan, chaymi “uywaq rikchaynin” nisqa. Juanta qhawachinku warmita uywa apaqta, paymi chay t'inkisqapi kamachiq kasqanrayku.

Qam rikusqayki warmiqa chay hatun llaqtam, kay pachapi reykunapaq kamachiq. Apocalipsis 17:18.

Uywanñaqa uy warmiwan kуска huk qhapaq suyuta (huk aycha) sut'inchanku, ichaqa angelqa hatun mañachikuq warmip allpap reykunawan kasqan tinkuyta allinta reqsichispa hinallataqmi rimashan. “Chay bestiaqa” “karqan, kunanqa mana kanchu”, chaymi “uku mana tukukuq wayq'umanta wicharimunqa, hinaspan chinkayman rinqa”, chaypaqmi “allpapi tiyakuqkunaqa muspharinqaku” qatiqninpi; chayqa papakuymi hatun mañachikuq warmip wañuy hina ch'akiy kasqan hamp'isqa kaptin. Payqa “karqan” Bibliapi willasqa profeciakunap phisqa kaq qhapaq suyunmi, ichaqa paypaqqa “kamachisqa karqan” 1798 watapi wañuchikuq ch'akiyta chaskinanpaq.

Juanqa espiritualmente apasqa karqa 1798 wataman, payqa “mana” uywa karqachu; ichaqa “ichaqa” wañuy hina chay llağan hampisqa kaptin qanchis chunka watakuna simbólicokuna tukukuyninpi, chaykuna tukukunku utqay hamuq domingo kamachiywan, payqa yapamanta “kan” kawsasqa, takiyninkunata takispa, waqcha warmi-qhari huchata ruwaspa, cristianokunata wañuchispa.

Capítulo chunka qanchisniyuqmi Bibliap profeciampi qhawaykuchisqa reinoskunamanta qhipa rikuchiyqa, chayraykutaqmi Bibliap profeciampi reinoskunamanta ñawpaq rimarisqawan hukllachasqa kanan. Chay reinoskunamanta ñawpaq rimariyqa Danielpa iskay capítulo nisqapi tarikun, chaytaq iskaynin tablaskunapim rikuchisqa karqan, Habacucpa kamachisqanman hina: visiánta qillqaychis, sut'itaq tablaskunapi ruwakuychis.

Millerllikuna allinta entienderqaku Danielpa qillqasqan Bibliapi profeciapa qhapaq suyunkunamanta, imaynachus rikuchisqa kachkan iskay ñiqipi, qanchis ñiqipi, hinaspa pusaq ñiqipi; ichaqa paykunapa entiendisqanku mana hunt'asqachu karqan. Millerpa quri rumi, Danielpa iskay ñiqimanta, qhipa p'unchaykunapi chunka kuti aswan llihipin, imaraykuchus reqsichisqa kachkan ñawpaq referencia nisqapa riqsichiqnin hina, mana Bibliapi profeciapa qhapaq suyunkunallaqchu, aswanpas revelaciónpa ñawpaq referencia nisqantapas, maypichus pusaq ñiqin qanchisniyuqmanta kasqanta rikuchin. Jesúsqa sapa kuti ima tukukuyninmanta willarispán, ñawpaq qallariyninwanmi sut'inchán.

Llapa profetakunaqa qhepa p'unchaykunamanta rimashanku, chaymanta Juanpas, Apocalipsis chunka qanchisniyuqpi, qhepa kay pachapi kamachiq suyupta reqsichin, kayta rikuchispa: “uywaqa” “karqa, manañam kanchu; ukhu mana tukukuq t'uqmanta wicharimunqa, chinkaymanpas rinqa.” Uywaqa “ukhu mana tukukuq t'uqmanta” wicharimun, chayqa “supaypa atipayninmanta musuq rikurimuy” nisqap simbulunmi.

“Paykunaqa [utaq tukuchishankuchu] testimoniunta tukuchiptinku.” Isqay testigoqkuna llaqla p'achawan p'achasqa profetizasqankumanta pacha 1798 watapi tukukapun. Paykunaqa pakasqa kasqapi llamk'asqankuta tukukuymán qayllaykushaqtinku, paykunapa contranpi maqanakuy ruwasqa kanan karqa chay atiyniyoqwan, mayqinpas sutichasqa kashan ‘uku manchay t'uqumanta wichq'amuq bestia’ nispa. Europapi achka nacionkunapi, Iglesiapiwan Estadopi kamachiq atiyniyoqkunaqa pachak watakunata Satanás-pa kamachisqan karqanku papadupa chawpinmanta. Ichaqa kaypiqa rikuchisqa kashan Satanás-pa atiyninpa musuq

rikurimuynin.” The Great Controversy, 268.

Wakin teólogokunaqa rimanku, Apocalipsis chunka hukniyuqpi “uku mana tukukuq t’oqomanta llusqsimuq bestia” nisqa pasaje-pi Francia Revolucionpa atheismon kasqanta reqsichisqanrayku, “uku mana tukukuq t’oqo” nisqa rimayqa atheismopa símbolon kasqanta. Ichaqa Islamqa Apocalipsis isqunniyuqpi “uku mana tukukuq t’oqomanta” llusqirqa, hinaspa Islamqa manam atheismuchu. Uka mana tukukuq t’oqoqa satanásmanta rikurimuq sut’inchaytam temsila.

Payta nisqani Señorqa visiónpi rikuchiwasqanta, mesmerismoqa Supaymanta kasqanta, mana tukukuq ukhumantapacha, hinaspa utqaymanta chayman kutinanta, pichqakuna chayta llamk’achiyta qatikhunawan kusha. Review and Herald, July 21, 1851.

Imapas “Supaymanta” kaqqa imapas “uku mana tukukuq wayqumanta” kaqmi. Apocalipsis chunka qanchisniyuqpi, uku mana tukukuq wayqumanta wichariq uywaqa chinkay wiñaypaq rin, hinaspa sutinkuna mana qillqasqa kashaqtin libro de la vidaqa kaqkuna qhepanta admirakuspa qatinqaku. “Perdición” nisqaqa wiñay condenaciónmi nin, hinaspa Apocalipsispi “nina qucha” hina reqsichisqa kachkan, maymanchus chay uywa wikch’usqa kan.

Hinaspa uywakuna hap’isqa karqa, paywan kusha llulla profetas, paypa ñawpaqninpi milagrokunata ruwaspa, chaywan uywapa señalta chaskikhunata, hinallataq retratonta yupaychakunatapas pantachisqa. Iskaynin kawsasqallaraq wikch’usqa karqaku nina quchaman asufriwan rawraqman. Apocalipsis 19:20.

Chunka kinsa chunka hukniyuqpi, lamar qochamanta llusqsimuq ñawpaq kaq uywa, mayqintataq Hermana White sut’inchaspa papaduta nirqa, riqsichisqa kachkan. Chay pasajepi pacha llaqtakuna llapanmi papal uywapa qhepanta admirakuspa rikhurinku.

Hinapan huk umanta wañuykama ch’akiskachasqa hina kachkaptin rikurqani; hinapan wañuchiq ch’akiskachakusqa hampisqa karqa; hinaptinpas llaqa kay pachapi kaqkunaqa mancharispa admirarqanku chay bestiata qatix. Apocalipsis 13:13.

Apocalipsis chunka qanchisniyuqpi kaq animalqa, “kay pachapi tiyaqkunaqa admirakuspa qatixkanku” nisqanmanta, supaypa atipayninpa qhipa rikurimuyninmi, papadoq wañuchiq k’irinqa hampisqa kaptin, manaña karu kachkanchu hamuq domingo leywan. Chay chunka qanchisniyuqpi warmimanta chay warmi montasqa animalmantapas llaqa profético señalqunaqa, Roma iglesiata reqsichin, hina dictionaries 1950 watamanta ñawpaqta rurasqa nisqankuman hina.

Apocalipsis chunka qanchisniyuqpi kaq uywaqa iglesiatawan estadotawan huñusqa kayta rikuchin; chaymi uywapa rikchaynin. Qanchis umayuq, chunka waqrayuq uywaqa chay chunka reykunamanta ruwasqa qhapaq suyu kasqanta rikuchin (Naciones Unidas), chay patapi warmi tiyaykuspa kamachisqa. Chay warmiqa papado-mi, paymi Babilonia hatun nisqawan reqsisqa, qaran warmikunaq maman nisqa. Unanchakuna reqsisqa qhepamanqa 1798 wataman kutirisun; chayqa historiapi punto, maypim Juana apasqa karqa, Bibliaq willakusqa qhapaq suyukunamanta qhipa rikchayta chaskinanpaq.

Qhipa qillqapi chay qhapaq suyukunata, hinaspa paykunap rikuchikuyninta Daniel qelqaq iskay ñiqinpi kaqta, rimarisun.

“Sapa llaqtakuna imaymana ruraypa qhatuyman yaykusqankuqa kay pachapi maypin kasqankuta sayayta saqisqa karqan, rikuchikunampaq ‘Qhawaqwan Ch’uyaqa’ nisqankunapa munayninta hunt’ankuchu mana. Willakuy ñawpaq rimayqa hatun qhapaq suyuqkunapa hatariyninta hinallataq urmaynintapas qatiqnin karqan—Babilonia, Medo-Persia, Grecia, Roma. Sapa kaykunawan, ashkha mana atiyiniyuq llaqtakunawan hina, ñawpaq pacha willakuy kikillantataq kutimurarqan. Sapankankum testapa p’unchayninta charirqanku, sapankankum pantarqanku, k’anchayninku chinkarqan, atiyininku ripurqan, hinaspa maypin kasqankuqa hukpaq ocupasqa karqan.”

“Hinallataq llaqtakuna Diospa kamachikuyninkunata mana chaskirqankuchu, chay mana chaskiywan kikinkupaqmi kikin waqllikuyninkuta rurakurqanku, ichaqa sut’ita rikurqanraqmi tukuy kuyukuyninkupi Diospa tukuy imata atipaq kamachiq munaynin llamk’ashasqanta.”
Education, 177.